

לך לך
לציאוי נשמת

חוללי הרבנות מרצל הייד
יחי זכרם ברוך

תשפ"ה עלון אנשה חדשות

הפטרה: אמה תאמר

ישרי אדם מנצח חכמה
אדם יפיק רבנות
חכמה

זשורון

העלון לעילוי נשמת הסבא היקר אליהו שלם בן מזל ואברהם ת.נ.צ.ב.ה

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" [יב, ה]

'שהכניסן תחת כנפי השכינה' [רש"י] השל"ה הקדוש
 [בפירושו לסידורו] שואל: כתוב "לא בגבורת הסוס יחפץ ולא
 בשוקי האיש ירצה" [תהלים קמז י] וכי הקב"ה חפץ בסוסים?
 אומר השל"ה: אם אדם לומד תורה אפילו כגאון מווילנא
 והוא ישן שעתים ביממה ועשרים שעות לומד רצוף
 וכל זה בשביל שישיין שינת הסוס, שלא יטעם טעם מוות,
 אומר הקב"ה: אני לא חפץ בגבורת הסוס, "רוצה ה' את
 יראיו" (שם יא) אני רוצה יראי שמים, אלה שיראים באמת
 ולא אלה שלומדים בשביל להגיד: "אנחנו לומדים, אנחנו
 מבינים, אנחנו יודעים" ואח"כ מזלזלים באחרים ולא עוזרים
 להם... נח עם כל צדקותו לא השקיע בכלל, לקה ועליו נקרא
 המבול. כי העיקר היא לא רק ללמוד תורה לבד אלא גם
 להרביץ תורה לאחרים על חשבון הזמן הפרטי ולעשות זאת
 עם מידות טובות ויראי שמים. [יגל ליבי]

לעילוי
נשמת
ר'
רחמים
רובין
ז"ל

לעילוי
נשמת
זוהרה
בת
רחל
ז"ל

לעילוי נשמת היקרה לליבנו לאה

חכמון בת מרים ת.נ.צ.ב.ה

יורק ומתקב מפי צליון כף האצמיר | מדפוס יוליון הרביב

לקבלת העלון - elial@eca.gov.il - או 0506255911

בשבילך אתה כבן של מלך

מותר לדבר בבית הכנסת
רק עם ה' יתברך

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" [יב, ה]

האם שייך לומר על אדם שהוא "עשה נפשות"? כתב רש"י חידוש ויסוד גדול שכתוב במדרש רבה: "את הנפש אשר עשו בחרן" - במה שהכניסום תחת כנפי השכינה, שאברהם גייר אנשים ושרה את הנשים, מעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו. וכבר נכתב כן בדברי חז"ל [סנהדרין יט, ב] 'שכל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו', והיינו, שזכות זו של לימוד התורה של אחר או קירובו לדרך ה', נחשב לאדם כזכויות שהוא יצר. כל אפשרות לקרב ולחזק יהודי בתורה ובמצוות - נזקפת זכות זו ותוצאותיה לדורי דורות למקרב, ואי אפשר לתאר כמה זכויות מגיעות לו לאדם, כשמגיע לעולם העליון, כשבאמתחתו נשמות רבות שהתקרבו בזכותו לתורה, או כאלו שהוסיפו והתחזקו בלימוד התורה שלהם***

מספרים על המגיד הקדוש מדובנא זיע"א [הובא בספר קול צופיך של הגה"צ ר' חיים זייציק זצ"ל], שפעם בלכתו ברחוב, פגש באיש עיוור, עני ולבוש קרעים, כשילד קטן אוזו בידו ומנחהו בדרך. הדבר עורר את סקרנותו של המגיד מדובנא. הוא עצר את השניים ושאלם מהיכן הם ולאן פניהם מועדות, העיוור רטן ולא ענה, וכשהפנה המגיד את שאלתו לילד הקטן, המלווה את העיוור, תלה הילד במגיד עיניים נוגות ומיוסרות, וספר שזהו אביו שהתעוור, ובשביל פרנסתו הוא מסתובב בין בתי הכנסת בעיירות ומחזר על הפתחים כדי לקבץ נדבות למחייתו. עוד ספר הילד המסכן שאמו נפטרה, והוא מלווה את אביו במסעותיו ומנחהו בדרך, ועתה בגלל הקור הנורא, הולכים הם להתחמם קמעא בבית התמחוי. התעניין המגיד האם כבר אכלו היום, וכשהשיבו שלא הגיע אוכל לפיהם היום, הזמינם על אתר לביתו המחומם, והבטיח שייתן להם ארוחה ומקום ללינה עד שיסתדרו בעצמם. לאחר כמה ימים נפטר האב, והילד הקטן נשאר יתום וגלמוד מאב ואם. המגיד לקחו, כמובן, תחת חסותו, הכניסו לתלמוד תורה, והשקיע בו כבנו ממש, וביתו הפך לביתו של הילד הקטן חסר הכול. לא עברו הימים, והילד התגלה כבעל כשרונות מזהירים. כוח הזיכרון שלו היה מדהים, והוא לא שכח כלום ממה שלמד. כך גדל וצמח, וברבות הימים נעשה לגאון הדור, הלא הוא הגאון רבי שלמה קלוגר זיע"א שחיבר עשרות ספרים שהאירו את עיני ישראל. כאשר נפטר המגיד מדובנא, הוא התגלה בחלום, וספר כי כשהגיע לבית דין של מעלה, הראו לו חמישים ספרים מפורסמים שחיבר בחייו.

תמה המגיד ואמר: "ספרים אלו אינם שלי, לא אני חיברתי אותם ואיני יודע עליהם דבר!" השיבו לו, כי באמת ספרים אלו חוברו על ידי גדול הדור, הגאון רבי שלמה קלוגר, אך כיון שהוא גידל אותו בביתו כבנו, ובמעשה זה היה הגורם להצלחותיו ולצמיחתו כגדול הדור, לכן, כל גאונות חיבוריו וספריו הנודעים, הכול נזקף לזכותו כאילו הוא חיברם ויצרם. "מעלה אני עליו כאילו עשאו!" [לקראת שבת]

פרשת לך לך |

ראשית כל, כמה דורות יש מאדם עד נח? עשרה דורות. כמה זמן זה בערך? אלף שנה או יותר? קראת את זה בחצי שעה וגמרת את כל הפרשה. עשרה דורות, ככה נגמר. אותו דבר מנח עד אברהם. בסוף פרשת בראשית פתאום מופיע נח, אלה תולדות נח, הגעת עד נח. בסוף פרשת נח מי מופיע? אברהם אבינו. אז הנה עוד עשרה דורות, גם זה נגמר בחצי שעה. ואילו עכשיו כשאנחנו באים לאברהם, הפרשיות כבר אינן אותן פרשיות.

חז"ל אומרים, עולם התוהו, דורות של הבל. דורו של אדם, דורו של נח, כל הדורות האלה שעברו הן דורות של הבל. "אלה תולדות השמים והארץ, בהבְרָאם" (בראשית ב' ד'), אל תקרא בהבְרָאם אלא באברהם (בראשית רבה י"ב). פה מתחיל העולם, באברהם אבינו מתחילה הבריאה. במבול נמחו כל הדורות של אדם, בדור הפלגה נפלו כל הדורות של נח. לא נשאר כלום, הכל התנפץ. בא אברהם אבינו והעמיד את העולם.

"הביטו אל אברהם אביכם, ואל שְׂרָה תְּחוּלְלָכֶם" (ישעיהו נ"א ב'). צריך להתבונן בפרשיות האלה כדי להבין על מה העולם קיים. מה נדרש מהאדם, מה נדרש מהיהודי. אנחנו לא בני נח, אנחנו לא בני אדם. אנחנו מלאכים, בנים של הקב"ה.

רבי יהודה ליוואי

נפטר בשנת ר"ו

הגה"ק רבי יהודה ליוואי – הזקן החסיד.

גדולי דורו אמרו עליו שלא נמצא כמוהו בכל העולם בקי בִּש"ס ופוסקים ושאר חכמות העולם, איש אלקים ובעל מופת גדול. ממנו יצא דור ישרים ארזי הלבנון ואדירי התורה, נכדו הוא הג"ר חיים מוזרמינא שחיה אביו של רבי בצלאל אביו של המהר"ל מפראג, ואביו של הג"ר חיים בעל 'ספר חיים' ו'אגרת חטיול'.

"כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו".

אברהם מחזיר בתשובה

אברהם אבינו היה בעל התשובה הראשון בעולם. הראשון שהתעורר מעצמו להכיר את הבורא יתברך שמו. אחרי שהוא הפך לבעל תשובה, הוא לא נח ולא שקט ואף טרח טרחה גדולה להשיב בתשובה את תרח אביו, שהיה עובד פסילים- אלילים בכל מאודו ('בן יהודע', 'ב"ב טו עפ"י רבינו האר"י ז"ל, שער הפסוקים, איוב). אברהם אבינו לא מסתפק בהחזרתו בתשובה של אביו בלבד. הוא חפץ לתקן את כל העולם, במלכות שד"י, להפיץ את האמונה בבורא העולם. הוא אף מוצא כמה וכמה דרכים שעוזרים לו במשימה שנטל על עצמו. דרכים שתנועות התשובה משתמשות בהם עד היום..

ושבו בנים לגבולם

סיפר הרב, שפעם היה באיזה מעמד בעמק הירדן עם אלוף הפיקוד רחבעם זאבי, גנדי, הי"ד. גנדי הסביר לרב על כל האזורים והנופים, והרב בירך אותו ב"יישר כוח" גדול, על שזכה לכבוש את כל המקומות הללו. גנדי תיקן את הרב ואמר לו: לא "כבשנו", כאילו היה שייך למישהו אחר ואנו כובשים, אלא "החזרנו"! החזרנו לעצמנו את נחלת אבותינו! וענה לו הרב: אם כן, אמת, נאמר "שחררנו". אשריך ששחררת! ושיבח אותו הרב על דיוק זה.

'אהבת ישראל'

לכל ישראל יש חיבור אל התורה, וכולם יחד נצבים לפני ה'. - בספר אהבת חסד כתב בשם מהר"י מולין, שמצווה לאהוב את הרשעים בזמנינו, מפני שהם קודם תוכחה וכו'. וכן כתבו הב"י והרמ"א (יו"ד סי' קנט), דבני התועים מעשי אבותיהם בידיהם והוו להו כתינוק שנשבה. [ועיין בשו"ת בנין ציון החדש (סי' כג), ובשו"ת המבי"ט (סי' לז), ובשו"ת רב פעלים ג' (סי' יב), ובשו"ת אחיעזר ג' (סי' כה), ובשו"ת היכל יצחק (סי' ב), ובשו"ת אג"מ ח"א (סי' לג), ובשו"ת מנחת יצחק ח"ט (סי' כה)].
ע"ש. וכן כתב עוד החזון איש לגבי דין מעלין ולא מורידין, שאין דין זה אלא בזמן שהשגחת השי"ת היתה גלויה, כמו בזמן שהיו הנסים מצויים וגלויים, ומשתמשים בבת קול, וצדיקי הדור היו מונהגים בהשגחה פרטית הנראית לעין לכל, אז היה ביעור הרשעים גדרו של עולם, אבל בזמן ההעלם, שנכרתה האמונה מדלת העם, וההנהגה היא בהסתר פנים, אין במעשה הזה גדר הפרצה, אלא הוספת הפרצה, וכו', ולכן עלינו להחזירם למוטב בעבותות אהבה, ולהעמידם בקרן אורה עד כמה שדינו מגעת. עכת"ד.

זיווג הגון לשירן בת שני ואלמוג בן איילת

"באהבת ישראל נביא את הנואל"

"אל תירא אברם אנכי מגן לך" [טו, א]

קושיא מופלאה הובאה ב'קובץ המאסף' (קובץ שיצא לאור בירושלים לפני כמאה שנה): "מדוע נקרא ציור בעל שש קצוות 'מגן דוד' ולא 'מגן אברהם', הלא ה' אמר לאברהם 'אנכי מגן לך'?" ואף התירוץ המובא שם תירוץ נפלא: הנה מסופר בגמ['סנהדרין צה.] שישבי אחיו של גלית ביקש להרוג את דוד כנקמה על הריגת אחיו, ומעשה שטן היה והגיע דוד לארץ פלישתים, וכשראהו ישבי כפתו והניחו מתחת לקורת בית הברד, וכשהוריד את הקורה נעשה לדוד נס ונתרככה הארץ מתחתיו ושקע בה. ואחר כך מסופר שישבי זרק את דוד השמימה ותקע את רומחו בארץ כדי שדוד ייפול עליו, ובאותו רגע בא אבישי בן צרויה והוציא מפיו שם קדוש והעמיד את דוד תלוי בין שמים לארץ, וכך הצילו מידי ישבי. והנה אצל אע"ה מצינו שהקב"ה הגן עליו כדרך מלך שמגן על חייליו - מארבע רוחות השמים הסובבות אותם - צפון, דרום, מזרח ומערב. אך על דוד המלך הקב"ה הגן משש רוחות השמים - מארבע רוחותיו בכל המלחמות, ואף מלמעלה ומלמטה, מלמעלה - כאשר קורת בית הברד כמעט מחצה אותו מלמעלה, ומלמטה - כאשר כמעט נפל למטה ונדקר ברומחו של ישבי. על כן נקראת הצורה "מגן דוד", הואיל ודוד היה מוגן משש רוחות, כפי צורת אותו ציור (!פרדס יוסף)

להצלחת צבא ה' חיילי צהל וכוחות הביטחון

"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אנכי העשרתי את אברם" (יד, כג)

אחד הסיפורים בו מצטייד כל מרצה מתחיל הוא הסיפור הבא: סירה ועליה מספר אנשים טובעת בים, האנשים זועקים לעזרה וכאשר מושטת לעברם חבל הצלה, ממאן אחד הטובעים להיאחז בו בנימוק שצריך לסמוך על הקב"ה שיציל אותו. בהמשך מושיטים להם גלגל הצלה; סירת הצלה ואפילו הליקופטר. כל הטובעים שכביכול אינם חדורי ביטחון כמיוענו, מצילים את נפשם ורק הוא צולל כעופרת במים אדירים... בבית דין של מעלה מתלונן האיש: כיצד ייתכן שדווקא אני - שהייתי חדור אמונה וביטחון - טבעתי למוות, בעוד האחרים ניצלו?! משביים לו בשאלה: וכי מה סברת שהקב"ה בכבודו ובעצמו יתגלה על הים וישלוף אותך מהגלים הסוערים? הלא את חבל הצלה שלה הקב"ה - כמו שאת גלגל הצלה, סירת הצלה וההליקופטר שלה הקב"ה. הוא ולא אחר! ומכאן לתמיהה רבתי: אברהם אבינו אומר למלך סדום: "אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אנכי העשרתי את אברם" פרש"י: "ולא תאמר אנכי העשרתי את אברם - שהקב"ה הבטיחני לעשרני". ותמוה עד מאוד: וכי כיצד סבר אברהם שהקב"ה יממש את הבטחתו אם לא באמצעות אחד מאותם הרבה שלוחים שיש למקום? גם אם כלפי חוץ נראה שמלך סדום נותן את הכסף, הלא ברור שראש המאמינים ידע שהוא אינו אלא שליח של הקב"ה!! יום שישי, זאטוט בן שנתיים וחצי חוזר הביתה מהגן ומכריז באוזני אביו: "אני אבא של שבת - ואתה לא!" זה בוקע מפיו בניגון התנצחות החיידרי המסורתי, ובעודו מנופף בממתק שחילק זה עתה לכל חבריו... אפיזודה שולית שהתרחשה באמת. האם הזאטוט לא צודק? הוא לכאורה הציג עובדה שאין עליה עוררין "אני אבא של שבת - ואתה לא!" אך מה האמת? האמת היא שאביו לא 'אבא של שבת' בגלל שהוא פשוט 'אבא של תמיד' - ובכלל מאתיים מנה. זה דומה למי שיתען באוזני הזולת: "הבטחת לי מאה שקלים ולא נתת לי!" ורעהו משיב לו: צודק. לא נתתי לך מאה שקלים - אבל הרי נתתי לך אלף שקלים!"! הדברים מביאים אותנו למסקנה הבאה: אם מטרת 'עושר' להעניק 'אושר', אם כן פשיטא שכאשר אדם חש מידה רבה יותר של 'אושר' ללא 'עושר' הרי הוא עשיר אמיתי! ומוכרחים לומר כך שכן בכלל מאתיים מנה!!! והגה"צ רבי נחום יצחק פראנק זצ"ל הקפיד על הפרשת מעשר כספים, וכאשר נשאל מדוע לא ניכרת אצלו ברכת ה'עושר בשביל שתתעשר' השיב בטבעיות: "ושמח בחלקו זו לא עשירות?! זה לא נאמר כ'וערטל', ובוודאי שלא כהתחמקות, אלא מתוך הכרה שאם אדם אכן זוכה להיות מאושר ושמח בחלקו) מה שעשיר בד"כ לא זוכה לכך) פשיטא שזה נחשב שזכה לעושר. מכאן נשוב להבטחת העשירות של אברהם אבינו, פשיטא שאברהם יודע שמלך סדום משמש כאן רק כשליח של הקב"ה למילוי ההבטחה - אך אברהם מעדיף עשירות מסוג אחר. הוא לא מסכים "לצאת ידי חובה" רק בעשירות גשמית! "ולא תאמר אנכי העשרתי את אברם" - הוא לא מוכן להסתפק בסוג כזה של עשירות שמלך סדום מסוגל לספק לו, אברהם אבינו מבכר 'אושר' רוחני על פני 'עושר' גשמי (וכפי שנוכחנו לראות ככל שדבר מסב לאדם יותר אושר, פשיטא שהוא כולל בתוכו גם את האושר מהדרגה הנמוכה יותר). ומה נפלאים לפי"ז דברי המדרש רבה: א"ר אבא בר ממל אמר לו הקב"ה את אמרת "אם מחוט - חייך שאני נותן לבניך מצות ציצית... "ועד שרוך נעל" - חייך שאני נותן לבניך מצות יבמה... פתילי הציצית המתבדרים ברוח בקרב מיליוני יהודים, כדפי "יבמות" המתבדרים ברוח פיהם של מאות אלפי לומדים - הם הם העשירות בה זכה אברהם אבינו (פרי עמלנו)

הדפסת , הפצת , זכית בזיכוי הרבים

נתיבי אור

כך היא דרכה של תורה -
ההתבוננות בפרשיות התורה
מלמדת אותנו עד כמה צריך
האדם להיזהר בכבוד זולתו,
מתרץ הרמב"ן, שהקב"ה חולק
כבוד ליראיו, כמו שנאמר "כי
מכבדי אכבד" כמה אנו חסריי
סבלנות בטיפול באנשים אחרים
, ואפילו כלפי הקרובים לנו
ביותר!

ואילו גדולי ישראל, לעומת זאת
נזהרים ונזהרו אפילו בכבודם
של פשוטים ודלים, כשהם
מדמים אותם לגדולי הגדולים.

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי
רבי מנחם מנדל שניאורסון
מלובביץ

לפני ירידתם למצרים פנה אברהם אל שרה וביקש ממנה: "אמרי נא אחתי את, למען ייטב לי בעבורך ותיקתה נפשי בגללך". אברהם חשש שהמצרים יבקשו לקחת את שרה לאישה, וכדי להימנע מאיסור אשת איש, שחל גם על בני נח, יהרגו אותו. על כך נאמר במדרש פליאה: "מכאן ששוחטין לחולה בשבת". מה משמעות המאמר? יש מסבירים שמכאן לומדים כי אין לסמוך על הנס שהחולה יבריא מעצמו, כשם שאברהם לא סמך על הנס אלא הגה תחבולה להינצל מפרעה.

אך ההסבר הזה אינו מובן, שכן בספר הזוהר נכתב במפורש שאברהם סמך על הנס ועל כן ירד למצרים, ואולם כשראה שהמלאך הולך לפני שרה ולא לפני, ביקש ממנה לומר "אחותי את" כדי שיינצל בזכותה. אלא כוונת המדרש היא, שכשם ששרה הייתה מוכנה לעבור על איסור כדי להציל את אברהם, כך מותר לאדם לשחוט בשבת כדי להציל את חברו החולה, הזקוק לאכילת בשר כדי להחלים. החידוש כאן הוא שגם אם יש לפנינו בשר נבלה (שלא נשחטה כדון), בכל-זאת מותר לשחוט לצורך החולה. אך צריך להבין מדוע נקט המדרש את דוגמת השחיטה - "מכאן ששוחטין לחולה בשבת" - ולא אמר בכללות: "מכאן שמחללים לחולה את השבת"? הדבר יובן בהקדמת השאלה הידועה, מדוע חשש אברהם אבינו שבעיני המצרים איסור אשת איש יהיה חמור מאיסור שפיכת דמים, ולכן עדיפו להרוג אותו ולא לקחת את אשתו בעודו חי? אחד היתרועים שניתנו לשאלה זו הוא, שהמצרים העדיפו לעבור על איסור שפיכת דמים, שזו פעולה חד-פעמית, מלעבור על איסור מתמשך של אשת איש, שעליו יעברו בכל רגע שיהיו עם האישה. לכן המדרש אומר שמוטב לשחוט בשבת לצורך חולה מלהאכילו נבלות, שכן שחיטה בשבת היא פעולה חד-פעמית, ואילו אכילת נבלות רצופה איסורים בכל אכילה ואכילה. אך עדיין יש מקום לשאול איך אפשר להשוות את שני הדברים: הלא איסורי שפיכת דמים ואשת איש הם בדרגת חומרה דומה, ועל שניהם חל חיוב מיתה; ואילו שחיטה בשבת היא עברה חמורה (חילול שבת), שעונשה מיתה, בעוד אכילת נבלות היא איסור 'לאו' בלבד? ההסבר הוא שהמצרים היו יכולים לקחת את שרה בלי לעבור אפילו על איסור אשת איש. קודם מתן תורה עצם הפרידה בין בני הזוג נחשבה לגירושין. אילו היה פרעה לוקח את שרה בכוח, היה אברהם מתייאש כשם שאדם מתייאש מחפץ שנגזל ממנו בידי שודדים, ואז לא היה לשרה דין של אשת איש, אלא היה כאן רק דבר מכוּעַר. ובכל-זאת חשש אברהם שהמצרים יעדיפו להרוגו ולא לקחת ממנו את שרה, מפני שהיו מעדיפים לעבור על איסור חמור פעם אחת מלחיות ברציפות בדרך מכוּעַרת ובלתי-הגונה. (לקוטי שיחות)

בית כנסת
אור החיים
על שם
רבי חיים בן עטר זצוק"ל
הפול"ח 16
בת-ים

שיעור תורה מרתק קבוע
כל שני ורביעי החל
משעה 17:00 עם הרב
יהודה בר שלום שליט"א

סיפור לשבת

מתוך [חוט של חסד]
הרב ארוש
שליט"א

קשה סילוקן של צדיקים כל שבוע אותו טרדן מגיע, מכלה את זמנו וממונו של הרב, איך אפשר לעמוד בכזה ניסיון? אחד מחשובי הרבנים בישיבת 'פורת יוסף' נאנח. מבעד לחלון ראה את דמותו של אחד מקשי-היום בירושלים, שעושה את דרכו במדרגות הישיבה לעבר חדרו. בשבוע שעבר, הגיע האיש לחדרו שבישיבה, ובמשך שעותיים תמימות גולל את סאת ייסוריו ומצוקותיו האישיות במונולוג משעמם וחסר צבע מחד, ומצד שני מעורר רחמים וחמלה. עתה נכנס שוב האיש לחדרו, פרק את חבילתו וצרותיו באנחה קורעת לב, התיישב על הכיסא הראשון שמצא והודיע בלא שמץ בושה מהרב: "תכין לי כוס תה"... "תראה כבוד הרב", החל הקבצן לדבר, "בשבוע שעבר הייתה לי מריבה סוערת עם אשתי, כעסתי עליה בגלל איזו סיבה. האמת, אני כבר לא זוכר על מה רבנו. אבל לא חשוב, בעיקרון אחרי שיצאתי מהבית לכמה שעות נרגעתי וחזרתי". אבל אז, אחרי שהשלמתי עם אשתי, פתאום דפק השכן בדלת להזכיר לנו שלוונו ממנו לפני זמן רב סכום כסף ולא החזרנו. מה אומר לך רבי, הסכום הזה נדרש לי כאוויר לנשימה לתרופות שאני לוקח מדי יום. אני לא יכול לוותר עליהן". איך שיצא השכן שוב התחילה אשתי לגעור בי שאיני מביא פרנסה לבית. שאני מבזבז זמן לשווא והילדים הולכים לישון רעבים. אבל היא לא הספיקה יותר מדי לצעוק, כי אחד הילדים נכנס ובידו פתק מן המלמד שלו שלאחרונה הוא מידרדר בלימודיו והמלמד רוצה לראות את שני ההורים למחרת על הבוקר. אם לא - הילד לא ייכנס לכיתה. חד וחלק". ואני, המשיך האומלל, "האם אני יכול לצעוק על המסכן שהולך לישון רעב ובגדיו קרועים? הרי אני יודע עד כמה הוא ואחיו סובלים. ובכלל, שתי בנות בוגרות לי בבית ואין מי שמוכן להשתדך עימן. עד מתי ישבו בביתי, עד שילבינו שערות ראשן ???...". המסכן היה עוד ממשיך לדבר בלי סוף, אלמלא שהרב עצרו בכך ששלח ידו לכיס חליפתו, שלה משם צרור שטרות מכובד ותקעו בידיו". אני ממנהר לשיעור, אני כבר מאחר", התנצל הרב. אילו רק ידע הקבצן שכרבע ממשכורתו החודשית של הרב נתונה בידו, ייתכן שהיה מחזיר חלק ממנה לרב. במחשבה שנייה, ייתכן שגם זה לא היה מרגש אותו. צרות החיים חספסו את ליבו. בשבוע השלישי כשהגיע הקבצן והחל לתנות את מסכת תלאותיו, עצר אותו הרב בהנפת יד: "אמור לי בבקשה, משהו מיוחד אירע לאחרונה בביתך שבשלו תכפו עליך צרות רבות ורעות כל כך?" בליבו חשב הרב: 'אין זה לעניין שמדי שבוע יבוא לפה, יבזבו שעותיים יקרות מפז המוקדשות להכנת השיעור, ייטול רבע ממשכורתו החודשית וילך. המסכן נשף בבוז לשמע השאלה: "צרות חדשות?! כבר עשרים שנה אני רק מוקף בבעיות שלא נגמרות. כל שבוע והבעיה שלו. על מה הרב מדבר?" "אם כן", ביקש הרב לדעת, "מפני מה הגעת אלי רק לאחרונה?" "אה", השיב העני כלאחר יד, "עד לפני שלושה שבועות היה חכם יהודה צדקה (מראשי ישיבת פורת יוסף ומגדולי ישראל בדורו, בעל ספר 'קול יהודה'. 'יום פטירתו' ב'ב' בחשוון) חי עימנו. מדי שבוע - במשך 20 שנה - שמע אותי בסבלנות והעניק לי נדבה. כעת הוא איננו."

בסדר לעילוי נשמת **שושנה בת שרה**
 "ועצמך כלם צדיקים"
 רק שאריכין לזה התחזקות
 גדיל מאד בכל אשר יעבר עכיל

תרפ"א - תשע"ד 1920-2013
בדורו של מר"ן

השבת אנו קוראים על הציווי של הקב"ה לאברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך והקב"ה מבטיח לו ואעשך לגוי גדול ואברכך. ואגדלה שמך והיה ברכה ואברכה מברכך ומקללך אאור ובברכך בך כל משפחות האדמה. וזה היה ניסיונו הראשון של אברהם מתוך עשרה ניסיונות כדברי רבותינו ז"ל והשאלה נשאלת איזה ניסיון זה אם הקב"ה מבטיח לו כל כך דברים אם ישמע בקולו? שאלה זו נוכל להבין על ידי שאלה אחרת בפרשה בפסוק נאמר ויאמר ה' אל אברם, לשון אמירה ואילו בהמשך נאמר ויעש אברם כאשר דיבר אליו ה' והשאלה נשאלת מדוע בציווי לאברם נאמר לשון אמירה "ויאמר" ואילו בביצוע הציווי ע"י אברם נאמר לשון דיבור "ויעש אברם כאשר דיבר אליו ה' לכאורה הייתה התורה צריכה לכתוב לשון אמירה בשניהם או לשון דיבור בשניהם? על שאלה זו עומד אור החיים הקדוש בפירושו על התורה ומסביר הרב כי מצינו בתורה שאמירה היא בלשון רכה, ודיבור הוא לשון קשה כמו שראינו בפרשת יתרו, "כח תאמר לבית יעקב", אלו הנשים, אם כן כשאמר הקב"ה לאברם שילך לארץ כנען אמר לו בלשון אמירה שהיא לשון רכה ולכן הבטיח לו את כל ההבטחות אבל התורה מעידה כי אברהם אבינו עשה זאת לשם שמים בלי קשר להבטחות אלא אך ורק מפני שהקב"ה ציווהו לכן נאמר ויעש אברם כאשר דיבר אליו ה', שזהו לשון דיבור קשה ללמדנו שעשה זאת עברה לשם שמים ללא שום מטרה לקבל בתמורה על ששמע לדברי הקב"ה. לפי זה מתורצת גם השאלה הראשונה ששאלנו איזה ניסיון זה מאחר שהובטח לו כ"כ הרבה הבטחות אך לאור הדברים הללו מובן שהיה זה ניסיון גדול בו הוכיח אברהם אבינו כי כל רצונו הוא לעשות את רצונו של הקב"ה ללא כל תמורה וללא מטרה לעשות את רצונו ה' עבור טובות הנאה כל שהן אלא אך ורק מפני שזהו רצונו של הקב"ה ובה הוכיח אברהם אבינו את אהבתו האמתית להקב"ה וכי ראוי הוא למעמד של עומד בניסיון. כאשר אברהם אבינו מוכיח זאת לכל אורך הדרך.

ובזה מבואר לשון התורה "לך לך" המורה כי על האדם להיות תמיד במצב של הליכה ועליה בתורה יראת שמים ומעשים טובים ולא במצב של עמידה ודריכה במקום כמו שנאמר אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה', כי כל עמידה במקום סופה ירידה. **משל יפה** על זה מביא רבינו יוסף חיים - על אדם תמים ופשוט שחלם על סולם ובו מאה מדרגות ובחלום רואה הוא את המלך עולה בסולם עד המדרגה החמושים ושם הוא נעצר, בבוקר הלך הוא אל המלך וסיפר את חלומו למלך, שמח המלך וציווה את שר האוצר להעניק לו סך חמושים דינרי זהב, שמע זאת שכינו של הנ"ל ואף הוא המלך, וסיפר לו כי ראה את המלך עולה בסולם של מאה מדרגות אך בחלום שלו המלך עלה את כל המדרגות והגיע לסוף הסולם. בטוח היה החולם כי עתה יקבל מאה דינרי זהב, אך מה הייתה אכזבתו כאשר המלך ציווה לגרש אותו מהארמון בבושת פנים, התפלא הנ"ל ושאל מדוע שכינו שחלם על המלך שעלה עד חמישים מדרגות נתת לו חמישים דינרי זהב ואילו אני שחלמתי עד מאה מדרגות אני מגורש בבושת פנים? ענה לו המלך חבירך השאיר אותי באמצע הסולם, ממילא נשאר לי רק לעלות הרי זה ברכה בשבילי לכן הענקתי לו מתנה, אבל אתה ששמעת אותי בראש הסולם לא נותר לי מעתה אלא לרדת אין זה אלא לרעה לכן אתה תצא בלא כלום. כך אנו אם נרגיש תמיד שאנו רק באמצע הדרך של עלייתנו הרוחנית נדע רק לעלות, אך מי שמרגיש שהוא כבר מושלם והוא בראש הסולם הרי שלא נותר לו אלא רק לרדת. נמכה להיות תמיד במצב של "לך-לך" ועליה רוחנית אמן.

החולה : דוקטור אני חי כל הזמן בחרדה על עתידי, אנא עזור לי ! הרופא : אין בעיה, נתחיל סדרה של 12 טיפולים שבועיים שיעלו לך 500 ש"ח כל אחד. החולה : אבל דוקטור, ביקשתי שתעזור לי בנוגע לעתיד שלי, לא שתבטיח את העתיד שלך!

"לך מארצך ומולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך." כך פונה ה' לאברהם, ואברהם קם, עזב הכול והולך. לאן? לכנען, אל ארץ לא נודעת. אולם די מהר לאחר שהגיע אברהם לארץ, הוא נאלץ לרדת למצרים מפני הרעב השורר בכנען. כשהגיעו שרי אברהם למצרים, נחטפה שרי והובאה לבית פרעה (שחשב שהיא אחות אברהם). לאחר שה' מעניש את פרעה בנגעים ובמחלות, מחזיר פרעה את שרי לאברהם. בדרכם חזרה ממצרים לארץ כנען נפרדו אברהם ולוט, אחיינו, זה מזה. אך כשפורצת מלחמה בין מלכי ארם נהריים למלכי כפר הירדן, יוצא אברהם להצלת אחיינו לוט, שנפל בשבי. לאחר מכן כורת ה' עם אברהם את ברית בין הבתרים. בברית הזאת מבטיח אלוהים לאברהם את הארץ, מנהר מצרים עד נהר פרת. שרי, למרבה הצער, לא מצליחה ללדת, ומבקשת משפחתה, הגר, ללדת בן לאברהם. הגר הרה לאברהם, ושרי מקנאה בה ומענה אותה. הגר בורחת מפני שרה, ויולדת את בנה ישמעאל. בסוף הפרשה נגלה ה' לאברהם, ואומר לו כי שמו ישונה מאברהם לאברהם: "כי אב המון גויים נתתיך." שמה של שרי הופך לשרה.

הרב ראובן אלבז שליט"א

לעשות רצון אבינו שבשמים

"האור החיים" בקיצור

לא לקרוא בשעת תפילה וקריאת התורה

הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

שאלה:מה הכללים לגבי איפור בשבת? תשובה: כל איפור הנמרח או הנדבק לגוף, אסור בהחלט. אבקת איפור שאינה נדבקת לגוף, יש המתירים ויש האוסרים, והמיקל בזה יש לו על מי לסמוך. שאלה:האם מותר להשתמש ב"מעלית שבת"? תשובה: יש בדבר דעות שונות בין פוסקי זמנינו, וקשה להכריע בדבר, ועל כל פנים אם אפשר – רצוי מאד להימנע לא לרדת במעלית כזו [בירידה הנושא יותר בעייתית כי האדם בכובדו מורז את הירידה, ואף גורם על ידי משקלו להרבה פעולות הנעשות בהגעת המעלית למקום עצירתה].

לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (בראשית יב, א). אחד מעשרה הניסיונות שנתנסה אברהם אבינו היה: "לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך". ולכאורה יש להבין, איזה ניסיון יש בזה, הרי בתמורה להליכתו מארצו הבטיחו הקב"ה ש"שכר רב מאוד: "ואעשך לגוי גדול" – בנים, "ואברכך" – ממון, "ואגדלה שמך" – כבוד. כל אדם שהיה מתבקש לעזוב את ארצו בעבור התמורה הזו, מן הסתם היה נעתר להצעה זו, ומה גדלותו המיוחדת של אברהם אבינו? הרי אם יבוא המלך לאדם שלא זכה להיפקד בבנים ויציע לו לנסוע למדינת הים להתרפא אצל מומחה גדול. הלא בוודאי יקפוץ על ההצעה, ואף יהיה מוכן להוציא על כך ממון רב. במשך שנים רבות לא זכה אברהם אבינו להיבנות משרה. והנה נגלה אליו הקב"ה ומבטיחו שאם ייסע לארץ אחרת יזכה לבנים, ואף מוסיף ומבטיח לו ממון רב ישם גדול. היעלה על הדעת שיסרב לכך?! יתר על כן, גם אם יש לאדם ספקות לגבי אמינות ההבטחה וחישה שהמבטיח לא יקיים את הבטחתו, עם כל זאת, יקשה עליו לדחות את ההצעה על הסף, מתוך תקווה שההבטחה תקוים. על אחת כמה וכמה אברהם אבינו שקיבל את ההבטחה – לא מבשר ודם – אלא מבואר עולם, שכל דבריו אמת והוא כל יכול. אלא, זה גופא הניסיון שנתנסה בו אברהם אבינו – מה גירום לו לצאת מארצו, האם בגלל ציווי ה', או גם כדי לזכות לשכר שהובטח לו – בנים, עישר וכבוד. ככל שההבטחות גדולות והשכר רב, כך ניצב האדם בפני ניסיון גדול יותר, שתהא כל כוונתו אך ורק לשם לשמים – לקיים ציווי ה' ורצון ה', ולא ישתרעו בלבו כוונות נוספות – להשיג ולקבל את אותן הבטחות שהובטחו לו. למה הדבר דומה? ה"בן איש חי" אומר, שבין המצוות הקשות ביותר לקיום היא מצות עונג שבת. ומדוע? כי סעודות השבת הינן דשנות וערבות, והאדם צריך לכוון שאכילתו תהא לשם שמים ולא לעונג הגוף. כאשר הובטח לאברהם שכר על הליכתו, קישי הניסיון שעמד בפניו הוכפל. אילו הקב"ה היה אומר לו "לך לך" בלי להבטיח לו מאומה, היה אברהם מוכן לעשות זאת באש ובמים, כי אם ה' ציווה – יש לקיים את ציווי תיכף ומיד, בלא שום פקפוק! אבל כאשר ה' מוסיף לו שכר על עמידתו בניסיון, הרי בזה גם מוסיף לו עוד ניסיון, שמעתה עליו להתגבר על הרצון הטבעי לקבל את השכר ולהקפיד שהליכתו מארצו תהא אך ורק משום ציווי ה' ולא בגלל שום סיבה אחרת של תועלת וטובת הנאה.

לשון הטוב הלכות – החפץ חיים

פתיחה – לאוין, י - ואם קם והעיד עליו לפני בית דין בדבר איסור ביחודי, כיון שאין יכול לבוא בזה שום תועלת בדבר ממון ושבועה ולא לענין לפסול את האיש הזה מחוקת כשרותו כיון שהוא עד אחד בדבר, אם כן שם רע בעלמא הוא מוציא עליו. ועובר על לאו של "לא יקום עד אחד באיש לכל עוון ולכל חטאת". וצריכין בית דין להלקותו עבור זה. - לאוין, יא וכל זה שכתבנו הוא במספר יחידי או שומע יחידי. אבל אם הוא מדבק את עצמו לחבורת אנשי רשע ובעלי לשון הרע, כדי לספר ולשמוע מהם. עובר גם כן על לאו "לא תהיה אחרי רבים לרעות". שהוא אוהרה לא להסכים ולהתחבר עם עושי עוול אף על פי שהם רבים. ועין לקמן באת' במצות עשה, שעובר גם על מצות עשה על התחברות רעה זו.

